

Međunarodna trgovina i trgovinska politika poljoprivrednim proizvodima

Dr. sc. Zvezdana
Karić

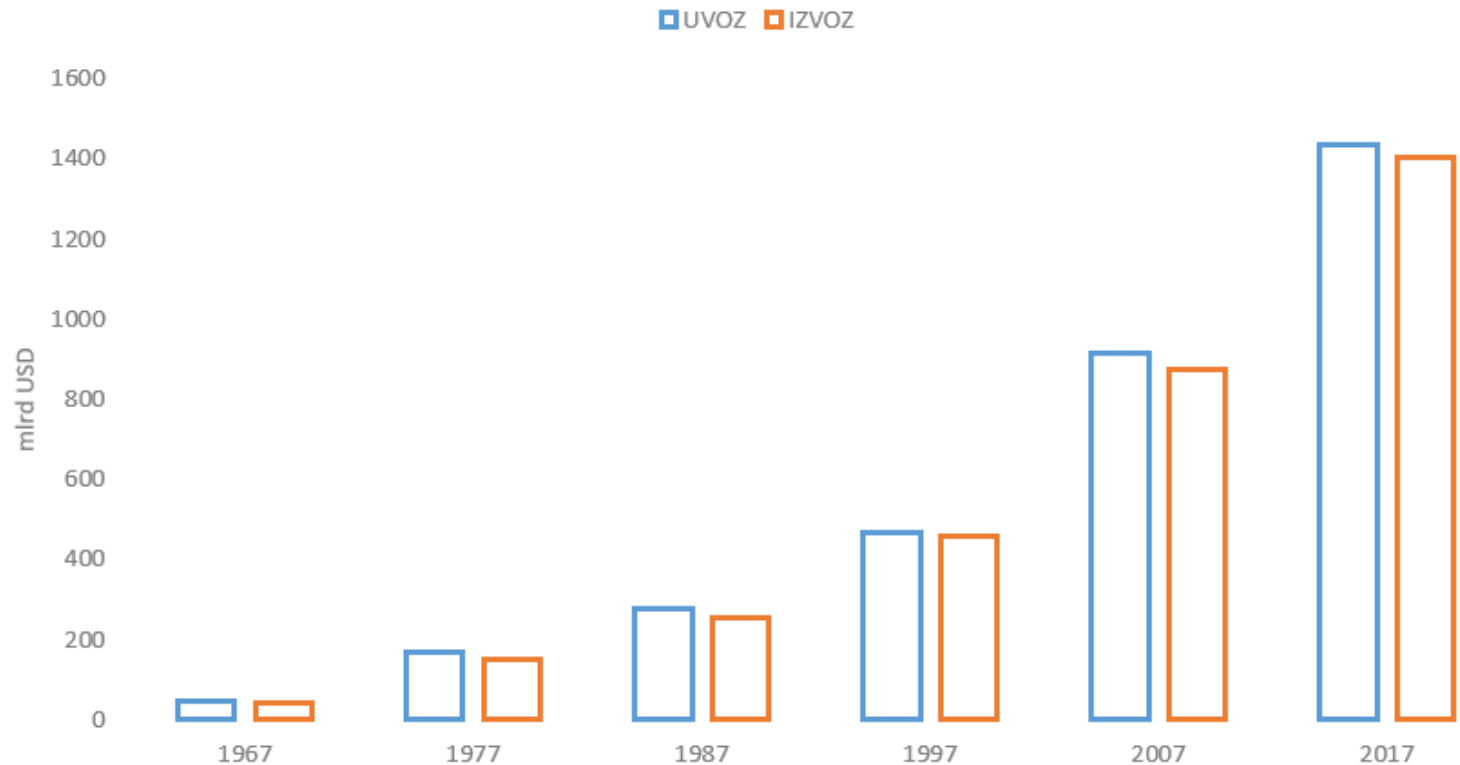
- **Cilj:** oslobađanje od proizvodnje onih proizvoda u kojima je niska produktivnost i njihov uvoz iz inostranstva;
- Usmeravanje na proizvodnju onih proizvoda u kojima ostvaruju **komparativne prednosti** u odnosu na druge zemlje;
- Poljoprivredni proizvodi = strateški proizvodi
Uvozna zavisnost nije poželjna!

**Međunarodna trgovina
poljoprivrednim proizvodima**

- **Opadanje** relativnog značaja trgovine poljoprivrednim proizvodima na globalnom nivou;
- **Smanjenje** učešća zemalja u razvoju u ukupnoj svetskoj trgovini, **rast** učešća razvijenih zemalja;
- **Evropa** je najveće uvozno i izvozno područje u svetskoj trgovini poljoprivrednih proizvoda.

**Tendencije u međunarodnoj trgovini
poljoprivrednim proizvodima**

Uvoz i izvoz poljoprivrednih proizvoda u svetu

**Tendencije u međunarodnoj trgovini
poljoprivrednim proizvodima**

- **Vodeći izvoznici:** EU, SAD, Brazil, Kanada, Kina, Australija, Argentina, Novi Zeland,...
- **Vodeći uvoznici:** EU, SAD, Kanada, Japan, Kina, Rusija,....

**Glavni akteri u međunarodnoj
trgovini poljoprivrednim proizvodima**

- Povećava se promet proizvoda viših faza prerade;
- Sirovine najviše izvoze nerazvijene zemlje, a finalne proizvode uglavnom izvoze razvijene zemlje;
- Rast tražnje za organskim proizvodima;
- Značajnije učešće u spoljnotrgovinskoj razmeni imaju određene grupacije zemalja koje nastupaju zajednički na međunarodnom tržištu.

**Obeležja međunarodne trgovine
poljoprivrednim proizvodima**

- Određuje pravila međunarodne trgovine.

Svetska trgovinska organizacija

- **Agrarni protekcionizam** – sistem mera, odnosno instrumenata, kojima se ostvaruje **zaštita domaće poljoprivredne proizvodnje** od inostrane konkurencije, uglavnom usmerene na ostvarivanje **bržeg razvoja poljoprivrede** i smanjenje njenog relativnog zaostajanja za razvojem industrije.
- **Cilj:** zaštita domaće poljoprivredne proizvodnje od inostrane konkurencije.

Agrarni protekcionizam

- **Antička Grčka i Rim** – prvi pisani tragovi o strogoj kontroli trgovine žitom;
- **Žitni zakoni Engleske – 15. vek** – prvi primer jasno definisanog sistema zaštite;
- Na tereitoriji **EU** su začeti koreni agrarnog protekcionizma.

Geneza agrarnog protekcionizma

- Jačanje agrarnog protekcionizma zbog:
 - Sužavanje raspona u nivou produktivnosti rada između razvijenih zemalja u vanpoljoprivrednim sektorima;
 - Raspon u nivoima produktivnosti u poljoprivredi se povećao na štetu zapadnoevropskih zemalja.
- Drugi razlozi za jačanje agrarnog protekcionizma podrazumevaju uvođenje mera od strane neto izvoznika, u zemljama sa oskudnim agrarnim resursima, zbog platno-bilansnih razloga, kao i zbog agrarnih lobija.

Tendencije rasta agrarnog protekcionizma

- Eskalacija agrarnog protekcionizma vezuje se za primenu mera i instrumenata **Zajedničke agrarne politike Evropske unije.**

Agrarni protekcionizam u EU

- Podela mera agrarnog protekcionizma:
 - **Ograničavanje uvoza;**
 - **Podsticanje izvoza;**
 - **Direktno podsticanje domaće proizvodnje.**
- Nominalni vs efektivni nivo zaštite.

Mere agrarnog protekcionizma